

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.06.2019, sp. zn. 8 Tdo 600/2019, ECLI:CZ:NS:2019:8.TDO.600.2019.1

Číslo: 50/2019

Právní věta: Přečin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 tr. zákoníku má povahu konkrétního ohrožovacího deliktu, jehož následek spočívá v ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte. Není třeba, aby fakticky došlo k poruše v rozumovém, citovém či mravním vývoji dítěte spočívající v tom, že např. zneužívá drogy, alkohol, provozuje prostituci apod.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.06.2019

Spisová značka: 8 Tdo 600/2019

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ohrožování výchovy dítěte

Předpisy: § 201 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného O. K. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 10 To 63/2018, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 56 T 6/2018.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2018, sp. zn. 56 T 6/2018, byl obviněný O. K. uznán vinným v bodech 1. a 2. zločinem pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku, jichž se dopustil tím, že

1) po přesně nezjištěnou dobu několika let do března 2017, v bytě na adrese XY, který užíval společně se svou přítelkyní M. P. a jejími nezletilými dcerami AAAAA (pseudonym), BBBB (pseudonym) a dalšími rodinnými příslušníky, opakovaně nezletilou AAAAA vysvlékl donaha a za účelem svého sexuálního vzrušení jí počal osahávat na prsou a přirození, pokoušel se jí zasouvat prsty do přirození, což se mu pro její nesouhlas nepodařilo, po poškozené požadoval felaci, a když odmítla, položil její ruku na své přirození a požadoval po ní, aby mu provedla masturbaci, což opakovaně činila a penis mu masturbovala až do jeho ejakulace,

2) v přesně nezjištěné době, nejméně od března 2016 do 16. 4. 2017 v bytě na stejné adrese opakovaně přiměl nezletilou BBBBB k felaci, když ji vysvlékl donaha, následně ji přiměl k pokleknutí a poté co si obnažil penis, zasunul jej poškozené do úst pohyboval její hlavou po délce svého penisu, následně poškozené zasouval prsty do oblasti jejího poševního vchodu a třel její pohlavní orgány, to vše za účelem svého sexuálního vzrušení, v důsledku čehož došlo u obviněného k ejakulaci, přičemž při těchto jednáních obviněný zneužil závislosti poškozených na něm jako na osobě, které byly svěřeny k doзору, když fakticky působil a byl poškozenými vnímán jako jejich nevlastní otec, podílející se na jejich výchově, a tohoto jednání se dopustil, ačkoliv jako nevlastní otec poškozených věděl, že dosud nedovršily věku patnácti let.

2. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 187 odst. 2 tr. zákoníku a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Rovněž bylo rozhodnuto o tom, aby nezletilým uhradil nemajetkovou újmu v penězích.

3. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací odvolání obviněného usnesením ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 10 To 63/2018, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti uvedenému usnesení odvolacího soudu podal obviněný s odkazem na § 265b odst. 1 písm. g) l) tr. ř. dovolání, jímž vytýkal, že odvolací soud potvrdil skutkové závěry soudu prvního stupně, ačkoliv jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy, a ve vztahu k oběma bodům výroku o vině poukázal na nesprávnost právního posouzení jako přečinu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 tr. zákoníku.

5. Proti právní kvalifikaci obviněný namítal, že jemu za vinu kladené činy nelze posoudit jako přečin ohrožení výchovy dítěte podle § 201 tr. zákoníku, protože závěr o tom, že byl spáchán tento přečin, nevyplývá z důkazů před soudem provedených a ani v rozsudku nejsou popsány důvody vztahující se k této právní kvalifikaci, což svědčí o nezákonnosti napadených rozhodnutí. Obviněný poukázal na rozhodnutí č. 64/1978 Sb. rozh. tr., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1979, sp. zn. 3 Tz 5/1979, podle nichž je možný souběh trestných činů podle § 187 a § 201 tr. zákoníku, avšak soudy v tomto směru své úvahy neuvedly a bez dalšího jen automaticky uzavřely, že byly naplněny znaky i tohoto přečinu. Pokud opřely své závěry o uvedená rozhodnutí, ta vycházejí ze socialistické morálky založené na systému, který v České republice již třicet let neexistuje, což vyžadovalo, aby soudy v dostatečné míře odůvodnily aplikovatelnost těchto rozhodnutí na posuzovaný případ. Poukázal i na rozhodnutí č. 26/2010 Sb. rozh. tr., podle něhož musí být skutkově prokázány takové okolnosti, které svědčí o tom, že pachatel jedním činem naplnil skutkové podstaty obou uvažovaných trestných činů. Jestliže jsou vyžadovány „konkrétní okolnosti případu“, v posuzované věci takové uvedeny nejsou.

6. Podle obviněného k právní kvalifikaci podle § 201 tr. zákoníku chybí relevantní úvahy ohledně jeho zavinění, které se musí vztahovat na všechny znaky trestného činu, obzvlášť když ho lze spáchat jak úmyslně, tak i z nedbalosti. Tomuto požadavku však soudy nedostály, protože se formou zavinění nezabývaly, resp. v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí chybějí požadované úvahy. Vzhledem k tomu, že jednání popsané ve výroku rozsudku nalézacího soudu není dostatečné, nenaplnuje znaky přečinu ohrožení výchovy dítěte podle § 201 tr. zákoníku, a to mimo jiné i s odkazem na rozhodnutí č. 47/1992 Sb. rozh. tr., podle něhož za svádění k zahálčivému nebo nemravnému životu nelze označit, když pachatel hrubým násilným útokem naruší psychickou integritu nezletilé tím, že ji sexuálním chováním fyzicky i psychicky týrá. V přezkoumávané věci znalkyně MUDr. I. G. u nezletilé BBBBB shledala její stav za kompenzovaný s tím, že z hlediska dlouhodobých následků se může prožítá

událost negativně projevit i s určitým odstupem, zejména v oblasti navazování a kvality partnerských vztahů či poruch sebehodnocení, což může negativně ovlivnit její fungování. Obdobné závěry učinila i u poškozené AAAAA.

7. Ze znaleckých posudků proto podle obviněného nevyplývaly a podle jejich závěrů ani nenastaly následky spočívající v ohrožení výchovy mládeže, jak soudy kvalifikovaly, a neexistuje ani možnost, že by takové následky mohly nastat, když psychosexuální vyspělost je u obou nezletilých průměrná. Pro právní kvalifikaci podle § 201 tr. zákoníku nejsou podle výsledků provedeního dokazování dostatečná skutková zjištění, která nebyla v napadených rozhodnutích uvedena a neplynou ani z jejich odůvodnění. Proto skutek specifikovaný v rozsudku soudu prvního stupně soudy nesprávně posoudily jako trestný čin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 tr. zákoníku.

8. Nejvyšší státní zástupce v písemném vyjádření (§ 265h odst. 2 tr. ř.) prostřednictvím u něj působícího státního zástupce uvedlo, že dovolání obviněného nelze vyhovět. K právnímu posouzení skutku jako přečinu podle § 201 tr. zákoníku státní zástupce odkázal na body 78. a 80. rozsudku nalézacího soudu, podle nichž dovolatel sváděl poškozené „k nemravnému životu“, a soud nemravnost shledal v tom, že poškozené předčasnými pohlavními styky vedl „k pohlavní nevázanosti“. Za neopodstatněné považoval výhrady proti nevhodné aplikaci judikátů z období socialistického státu, protože z podstaty věci je přirozené, že promiskuita byla považována za amorální po řadu generací bez ohledu na střídání politických režimů. Míra vnímané amorálnosti promiskuity „socialistické“ v dobách komunistického režimu je v zásadě stejně vnímaná obecně. Obsahem uvedeného pojmu byla vždy přibližně stejná morálka, nahlížející kriticky na lehkomyšlné sexuální vztahy. Jde o apolitickou hodnotu, která byla jen kvůli kdysi panujícím politickým poměrům označena formálním přívlastkem „socialistický“.

9. Ke kritickému postoji k rozhodnutí č. 26/2010 Sb. rozh. tr. státní zástupce uvedl, že se jedná o věc podstatně odlišnou, nikoliv o „velice podobný případ“, jak uváděl obviněný. Mimořádnost judikované věci byla dána tím, že měl být jako „svádění“ posouzen jeden jediný útok pachatele a dovolací soud shledal, že se tak může stát za přísných podmínek, jestliže mimořádně závažné jednání skutečně zapůsobilo na morálku poškozeného, kdežto obviněný O. K. byl odsouzen za opakované útoky trvající po dobu několika let, což dostačuje k naplnění znaku „svádění“ i bez splnění přísných hledisek podle shora citovaného judikátu.

10. Státní zástupce považoval za naplněné i „konkrétní okolnosti případu“, které plynou přímo z popisu skutku, v němž je uvedeno, že šlo o dvě dívky ve věku méně než 12 a méně než 15 let, doba závažných sexuálních praktik trvala několik let. Popsané jednání vykazuje i dostatek znaků potřebných pro posouzení formy zavinění (viz bod 83. odůvodnění rozsudku nalézacího soudu), když soud prvního stupně mimo jiné vysvětlil úvahy a důvody pro závěr o úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Z těchto důvodů námitky obviněného neodpovídají obsahu odůvodnění rozsudku nalézacího soudu. Pokud se odvolací soud zaviněním výslovně nezabýval, důvodem bylo, že obviněný vůči němu odvolání nezaměřil a z žádných dalších skutečností nevyplývalo, že učiněné záměry byly vadné.

11. Pokud obviněný považoval za příléhavé rozhodnutí č. 47/1992 Sb. rozh. tr., jednalo se podle státního zástupce ve srovnávané věci o odlišné skutkové okolnosti, které nasvědčovaly ve smyslu pozdější platné úpravy po 1. 1. 2001 znásilnění. Za rozhodné pro § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku považoval, že jde o trestný čin, u něhož postačí, že pachatel při svém „svádění“ bude úspěšný, protože po obsahové stránce jde o ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje poškozené osoby, aniž by reálně došlo k jejímu morálnímu úpadku a k neschopnosti usměrňovat způsob svého života v souladu s obecnými morálními zásadami občanské společnosti (viz rozhodnutí č. 25/1980 Sb. rozh. tr. nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2016, sp. zn. [8 Tdo 138/2016](#), či usnesení ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. [7 Tdo 685/2018](#)). Právě tuto povahu ohrožovacího deliktu odvolací soud v

přezkoumávané věci objasnil a své úvahy k němu vyložil. S ohledem na uvedenou judikaturu a povahu činů, které jsou nyní zkoumány, nejvyšší státní zástupce nepovažuje za nutné prokazovat, že v psychice obětí již došlo ke změnám, které mohou k nemravnému životu vést. Takový požadavek považuje za nadbytečný, neboť i podle dovolatelem citovaných závěrů znalkyň byly pohlavní styky u poškozených způsobily se negativně projevit v jejich psychice, a to zejména v oblasti navazování partnerských vztahů a sexuálního života, což je zjištění zcela postačující k závěru, že obviněný ohrozil výchovu obou poškozených.

III.

Přípustnost dovolání

12. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Při splnění těchto základních formálních podmínek posuzoval, zda námitky obviněného obsahově odpovídají důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť napadená rozhodnutí a řízení jim předcházející může Nejvyšší soud jako soud dovolací přezkoumat jen na podkladě dovolání relevantně opřené o některý z důvodů vymezených v ustanovení § 265b odst. 1, 2 tr. ř.

13. Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Podle obsahu podaného dovolání a též vzhledem k tomu, že odvolací soud napadený rozsudek ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal, je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně v dovolání uvedl i důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

14. O důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné dovolání opřít, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jeho prostřednictvím je možné namítat zásadně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Obviněný výhrady proti právní kvalifikaci zaměřil výhradně proti právnímu posouzení přečinu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku, protože tvrdil, že na základě skutku, jak je v bodech 1. a 2. popsán, nelze dojít k závěru, že jsou naplněny všechny jeho znaky, s nimiž se soudy dostatečně nevypořádaly, a zejména pokud jde o subjektivní stránku, nerespektovaly zásady, které je třeba dodržet, aby o vině obviněného nevznikaly pochybnosti, protože nebylo prokázáno, že u poškozených mohly nastat nebo nastaly následky spočívající v ohrožení jejich výchovy, především ohledně toho, zda se jednalo o svádění k nemravnému životu. Vytýkal i nevhodnou interpretaci a aplikaci judikatury vyplývající z rozhodovací praxe soudů.

16. Těmto výhradám nebylo možné přisvědčit, protože soud prvního stupně uvedenému právnímu posouzení věnoval potřebnou pozornost a v bodech 78. až 81. posuzoval, zda obviněný naplnil uvedenými činy i znaky přečinu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 tr. zákoníku, a dospěl k závěru, že tím, že obviněný přiměl obě nezletilé děti mladší patnácti let k opakovaným pohlavním

stykům, jeho jednání vedlo k jejich pohlavní nevázanosti a lze ho považovat za svádění k nemravnému životu [viz rozhodnutí č. 25/1980 a 64/1978 Sb. rozh. tr.]. Zdůraznil zavrženíhodnou pohnutku spočívající ve snaze se sexuálně uspokojit i velmi dlouhou dobu, po níž obviněný popsané aktivity zejména u nezletilé AAAAA praktikoval. Tyto závěry soud prvního stupně učinil v návaznosti na zjištění, která vyplynula mimo jiné ze znaleckých posudků znalců z oboru zdravotnictví psychologa PhDr. K. H. a MUDr. I. G., jakožto znalkyně pro obor dětské psychiatrie (srov. body 25. až 33. rozsudku soudu prvního stupně), v nichž se podávají rozhodné skutečnosti významné pro posouzení psychického stavu nezletilých dívek.

17. Nejvyšší soud správnost obviněným vytykané právní kvalifikace posuzoval na podkladě skutkového stavu, jenž byl zjištěn soudem prvního stupně, a dodává, že jimi učiněná skutková zjištění zásadně nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. [IV. ÚS 564/02](#) či usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. [III. ÚS 282/03](#), aj.]. Zkoumal proto z tohoto hlediska, zda skutečnosti, které jsou uvedeny v popsaných skutkových okolnostech v bodech 1. a 2. rozsudku soudu prvního stupně, dopadají na všechny znaky § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku, podle nichž byly činy obviněného kvalifikovány.

18. Podle výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně Nejvyšší soud shledal, že čin, jímž byl obviněný uznán vinným v bodech 1. a 2., obsahuje popis sexuálních aktivit, jimiž obviněný na nezletilých dívkách realizoval své sexuální praktiky za účelem vlastního uspokojení a ukojení sexuálního pudu, jakož i jejich zapojení do této aktivity, např. při masturbaci jeho pohlavního údu, vymezena je doba, která představovala několik let u AAAAA a období jednoho roku u nezletilé BBBBB. Podle tzv. právní věty soud shledal přečin podle § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku naplněn v alternativě, že obviněný „úmyslně ohrozil mravní vývoj dítěte tím, že je sváděl k nemravnému životu, spáchal jej ze zavrženíhodné pohnutky a pokračoval v něm pod delší dobu“.

19. Přečinu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že ho svádí k zahálčivému nebo nemravnému životu, podle odstavce 3 písm. a) je spáchá ze zavrženíhodné pohnutky a podle odstavce 3 písm. b) pokračuje v jeho páchání pod delší dobu. Tato skutková podstata, proti níž obviněný dovolání zaměřil, předpokládá jednak ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte, k němuž dojde tím, že pachatel dítě k takovému životu svádí. Objektem je zájem na řádné výchově dětí, která má být vedena v souladu se zásadami morálky občanské společnosti tak, aby byl zaručen jejich řádný rozumový, mravní a citový vývoj.

20. Pro posouzení správnosti právní kvalifikace posuzovaného jednání obviněného je třeba poukázat na obecné vymezení základních pojmů. Nemravným se rozumí život, který je veden v rozporu se základními morálními pravidly, mimo rámec slušnosti, spořádaného života, řádných rodinných a sexuálních vztahů. Jde o různé vnější projevy a návyky, které se dostávají do rozporu se zájmy chráněnými nejen trestními předpisy (prostituce, alkoholismus, narkomanie apod. Jednáním spočívajícím ve „svádění“ musí dojít k tomu, že pachatel dítě vydal v nebezpečí takového zahálčivému anebo nemravnému, tj. že takovým, ať již delší dobu trvajícím, nebo jednorázovým intenzivním činem vytvořil situaci, při níž si dítě osvojilo škodlivé návyky, které budou mít neblahý a nepříznivý dopad pro její další vývoj či úpadek její osobnosti.

21. Ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje spočívá v tom, že si dítě osvojuje v důsledku jednání pachatele škodlivé návyky, povahové rysy, popř. získává sklony a zájmy, které zpravidla vedou (aniž musí vést v daném případě) k jeho morálnímu úpadku a k neschopnosti usměrňovat způsob svého života v souladu s obecnými morálními zásadami občanské společnosti. Trestní odpovědnost pachatele je proto nutná tam, kde v důsledku pachatelova působení vzniklo

reálně nebezpečí, že dítě zpravidla po delší dobu bylo vystaveno svádění k nemravnému životu. Tak tomu může podle stávající judikatury být např., když „pachatel souložil v období téměř dvou let se svou nezletilou dcerou a po téměř šest měsíců s další nezletilou dcerou“. Musí jít o trestné jednání trvající po delší dobu, během níž pachatel vedl poškozenou k pohlavní nevázanosti, resp. k návyku na ni, a tím také k nemravnému životu. Ze způsobu takového jednání obviněného by mělo být zřejmé, že jednal s vědomím, že jeho počínání je způsobilé ovlivnit poškozené k vedení závadného způsobu života. Rozhodné je tedy to, aby již ze samé podstaty trestného jednání obviněného bylo zřejmé, že takové jednání bylo způsobilé k tomu, aby si poškozená osvojovala návyky, které zpravidla vedou k způsobu života, který je v rozporu s pravidly morálky [srov. rozhodnutí č. 25/1980 Sb. rozh. tr.]. V jiných případech za takové jednání byly považovány činy, v nichž pachatel např. „po dobu tří měsíců lákal do svého bytu pod záminkou, že je vedoucím fotokroužku, třináctiletá a čtrnáctiletá děvčata a ukazoval jim pornografické fotografie a svůj ztopořený pohlavní úd; nebo po delší dobu umožňoval osobám mladším než osmnáct let vdechovat toluen; či udržoval homosexuální styky s nezletilými chlapci staršími než patnáct let za peněžité odměny; který se po dlouhou dobu pohlavně stýkal se svou dcerou mladší než patnáct let; pachatelka, která žádala po své nezletilé dceři, aby souložila s různými muži“, čímž byl vyjádřen znak ohrožení v podobě závažného nebo intenzivního ohrožení. Takové závažné nebo intenzivní ohrožení může nastat i v případě ojedinělého, avšak intenzivního ohrožení spočívajícího v tom, že dítě propadne alkoholu nebo drogám, pokud návyk na jejich požívání vede k hlubším poruchám lidské psychiky a osobnosti dítěte [srov. matriál č. 11/1984 Sb. rozh. tr.].

22. Z hlediska obviněný vytykávaných vad má též význam, že u tohoto přečinu, jenž má povahu ohrožovacího deliktu, následek spočívá v ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje, a tudíž nemusí fakticky dojít k tomu, že dítě takovému konkrétnímu nemravnému životu propadne (např. propadlo drogám, propadlo alkoholu, začalo prostituovat, apod.), ale zásadně postačí, jestliže nastal následek spočívající v ohrožení, tzn., že takové ohrožení existuje, což může vyplývat např. z toho, že dítě se podvolí praktice, kterou mu pachatel tím, že ho konkrétním jednáním svádí k takovému nemravnému nebo zahálčivému životu, vlastně navádí, a dítě takové jeho chování akceptuje, a ať i nedobrovolně, se mu podvoluje. Tento závěr vychází z dřívější judikatury, podle níž např. jednání obviněného záležející v tom, že násilím přinutí dvanáctiletou poškozenou, aby trpěla jeho sexuální chování a sama je opětovala a fyzicky i psychicky ji přitom týrá, nelze považovat za svádění k nemravnému životu ve smyslu ustanovení § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku o ohrožování výchovy dítěte, a to v zásadě proto, že takové jednání není způsobilé přivodit u nezletilé nebezpečí, že povede nemravný život, k ochraně před nímž je ustanovení § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku určeno. Naopak takový hrubý násilný útok na psychickou integritu nezletilého dítěte neschopného vzhledem k jeho věku i k brutalitě užitého násilného jednání obrany vede zpravidla k jiným následkům, a to k následkům v podobě komplikací a poruch v navazování přirozených partnerských nebo sexuálních vztahů v dospělosti a k obavám před opakovaním traumatizujícího zážitku z dětství, nikoli k fixování nepříznivého modelu chování, jehož se dítě stalo obětí. Proto závěr napadeného rozsudku, že obžalovaný nezletilou poškozenou svým brutálním činem „sváděl k nemravnému způsobu života“, je v rozporu s dikcí i se smyslem ustanovení § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku [srov. právní větu i obsah rozhodnutí č. 47/1992 Sb. rozh. tr.].

23. Znak svádění k zahálčivému nebo nemravnému životu představuje nejen přímé vyzývání, ať slovem, nebo skutkem, nýbrž i takové jednání pachatele před dítětem, které může u něj, a to i při jeho pasivním chování, vyvolat takové zájmy a návyky, které zpravidla vedou k zahálčivému nebo nemravnému životu (děti totiž napodobují chování dospělých, a to i neuvědoměle). Nezáleží na tom, zda dítě již před takovým jednáním pachatele nemravný život vedlo, poněvadž jednání pachatele v něm tyto negativní návyky utvrzuje a posiluje. Musí jít z povahy věci o úmyslné jednání, které se podobá návodu a svou povahou musí být způsobilé dítě nepříznivě ovlivnit. Půjde zpravidla o působení trvající delší dobu, případně o působení projevující se opakovaným jednáním [srov. přiměřeně rozhodnutí č. 25/1980 Sb. rozh. tr.]. Jen pro úplnost lze ve srovnání s projednávanou věcí

uvést, že uvedený znak svádění u trestného činu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku nezahrnuje jen jednání, které má delší dobu trvající nebo opakující se charakter, ale může být naplněn i tehdy, když se pachatel pouze v jednom případě vůči osobě mladší osmnácti let dopustil mimořádně závažného jednání, které pro ni má do budoucna natolik nepříznivý vliv, že je způsobilé ovlivnit její morálku a vyvolat u ní společensky nežádoucí přístupy k obecně uznávaným společenským pravidlům, posunout mimo obvyklé normy její sexuální život či vytvořit předpoklady pro její závadové chování a nemravný život [srov. rozhodnutí č. 26/2010 Sb. rozh. tr.].

24. V posuzované věci chování obviněného vůči nezletilým dívkám splňovalo shora uvedená kritéria vymezující znak „svádění k nemravnému životu“. Obě dívky byly ve věku, kdy sexuální aktivity nejsou mravnou činností a je v jejich zájmu se takových aktivit zdržet do dospělosti, aby nebyla ohrožena jejich vývojová integrita v této velmi citlivé oblasti, navíc požadovaná deformita vyplývala i z toho, že byl zneužit vztah osob žijících v rodině, partnera matky a dívek, což ovlivňuje obecně chápání základních rolí v rodině, disciplíny a autority. Zcela nepřijatelné pro vývoj dívek bylo to, že obviněný „se vysvlékl donaha a za účelem svého sexuálního vzrušení ji počal osahávat na prsou a přirození, pokoušel se jí zasouvat prsty do přirození, což se mu pro její nesouhlas nepodařilo, po poškozené požadoval felaci, a když odmítla, položil její ruku na své přirození, a požadoval po ní, aby mu provedla masturbaci, což opakovaně činila, a penis mu masturbovala až do jeho ejakulace“.

25. Podle uvedeného popisu chování obviněného vůči nezletilým je zřejmé, že v něm jsou uvedeny skutečnosti představující znak svádění, jakož i intenzita, která je potřebná k závěru o naplnění znaku, že „úmyslně ohrozil mravní vývoj dítěte“. Tyto znaky soud prvního stupně, byť stručně, v odůvodnění napadených rozhodnutí popsal. Četnost uvedených velmi intenzivních sexuálních aktivit, kdy obě nezletilé se podílely aktivně na sexuálním uspokojení obviněného, byly nuceny strpět i osahávání vlastních pohlavních orgánů, svědčí o tom, že se obviněný dopustil takového jednání, které bylo způsobilé přivodit následek v podobě ohrožení mravní výchovy těchto dětí v tom, že by v důsledku uvedeného činu obviněného byly způsobilé získat škodlivý a nesprávný návyk, a to právě v sexuální oblasti, která je velmi intimní, a determinována správným vývojem v dětství a je kladen na dostatečnou věkovou vyspělost. K takovému následku u jejich mravního vývoje skutečně došlo, jak vyplynulo i ze znaleckých posudků, byť u použité právní kvalifikace stačí již jen samotné ohrožení. Konkrétně se u BBBB objevila zvýšená emoční labilita, sklon uzavírat se do sebe, sklony k prožívání pocitů viny a uzavřenost, a to navíc s nočními můrami, což svědčí o faktickém negativním dopadu toho, k čemu byla pod vedením obviněného nucena. Obdobné důsledky již byly zjištěny u AAAAA, byť v méně intenzivní podobě. O uvedeném následku svědčí i chování poškozených po činu, kde zejména u nezletilé AAAAA se tíže toho, k čemu byla nucena, projevilo fakticky tím, že si její kamarádka VVVV všimla jejího smutku a změněného chování. Z toho je zřejmý negativní dopad jednání obviněného na psychiku poškozených a vše nasvědčuje závěru, že došlo k ohrožení jejich mravní výchovy, jak bylo výše rozvedenými obecnými úvahami poukázáno. Uvedené skutečnosti stačí pro závěr, že došlo k ohrožení mravního vývoje obou nezletilých, které vyplynulo z odděleně posuzovaných všech zjištěných okolností i povahy sexuálních praktik, jež obviněný s nezletilými uskutečňoval.

26. Pokud obviněný v dovolání poukazoval na konkrétní rozhodnutí, jimiž byla praxe u tohoto trestného činu usměrňována, a zmiňoval konkrétní pasáže z těchto rozhodnutí, je třeba zdůraznit, že to, zda byl ohrožen mravní vývoj nezletilých nebo tyto byly k takovému nemravnému způsobu života činem obviněného sváděny, je dáno vždy u každého konkrétního případu jedinečně, protože takový následek je vždy třeba zkoumat u každého dítěte samostatně, o čemž svědčí jednak označení tohoto trestného činu „ohrožení výchovy dítěte“, ale takový závěr plyne i z povahy tohoto trestného činu, jenž slouží k ochraně nikoliv dětí obecně, ale dítěte jako jednotlivce, neboť jen tak může být učiněn spolehlivý závěr, zda předpokládané ohrožení mravní výchovy objektivně mohlo nastat, či nikoliv způsobem uvedeným v § 201 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, a to s ohledem na konkrétní okolnosti

případu. Proto nemá význam, zda judikatura, o níž soud prvního stupně své závěry opíral, pochází z doby před rokem 1989, anebo jde o judikaturu pozdější, jak na ni poukázal ve svém vyjádření nejvyšší státní zástupce, protože tato rozhodnutí plynou z rozhodovací praxe soudů a mají v daných souvislostech jen teoretický a výkladový význam, jsou vodítkem pro to, jakým směrem soudy mají své úvahy upírat a jakými hledisky se mají při posuzování uvedených znaků přečinu podle § 201 tr. zákoníku řídit. Konečné rozhodnutí o tom, zda jde, či nejde o naplnění konkrétního znaku, je však vždy závislé na konkrétních skutkových zjištěních, okolnostech, za kterých k činu došlo, povaze praktik, které k ohrožení výchovy směřovaly, i na intenzitě takového jednání. Bylo proto zcela správné, že soud prvního stupně, i když v jisté stručnosti, takové zjištění na základě reálných možností zkoumal a správně usuzoval, zda s ohledem na věk a zejména délku doby, po kterou byl čin páčán, u každého z dětí v tomto směru došlo k ohrožení jeho mravního vývoje. Přitom pro zvažovaný, i když v budoucnu hrozící následek, nelze přehlédnout, že obviněný vystupoval ohledně obou poškozených fakticky v roli otce, neboť dlouhodobě byl partnerem jejich matky, žijícím s nimi ve společné domácnosti, což je rovněž skutečnost, která s ohledem na sociální vazby a zejména vztahy v rodině je skutečností, která se na duševním stavu poškozených odrazila. Nelze totiž pochybovat o tom, že je zcela společností odsuzované a nepřijatelné, aby osoba starší, navíc v roli rodiče, ke svým sexuálním hrátkám zneužívala nezletilé děti svěřené jejich doзору. K tomu, že takové jednání na nezletilém dítěti vede k jeho morálnímu úpadku, případně jeho psychické devastaci či závažnému ovlivnění vnímání sexuality v jeho dalším životě, lze poukázat i na obecné pojetí dítěte jako zranitelné osoby, která vyžaduje mimořádnou ochranu a je jí třeba chránit právě před takovým jednáním, jakého se obviněný na nezletilých po dlouhou dobu dopouštěl [srov. článek 32 odst. 1 Listiny, článek 19 Úmluvy o právech dítěte (uveřejněné Sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 104/1991 Sb.), rozsudek ESLP ze dne 22. 10. 1996 ve věci Stubbings a spol. proti Spojenému království, stížnost č. 22083/93 a č. 22095/93].

27. Jestliže obviněný vytýkal též nedostatky ve vztahu k subjektivní stránce uvedeného přečinu, pak ani těmito námitkám Nejvyšší soud nepřisvědčil, protože z popisu skutkových zjištění je zřejmé, že jde o úmyslné trestné jednání, založené na vědomé a chtěné činnosti, kterou obviněný praktikoval se zcela zřejmým záměrem, k němuž směřoval jak své chování, tak i postupy, jimiž přiměl každou z nezletilých k tomu, aby vykonávala přesně takové úkony, které měly za cíl u obviněného vyvolat ejakulaci, tedy slastný pocit sexuálního vzrušení. Právě to, jak naváděl dívky k tomu, aby se vůči němu chovaly, „přiměl je k pokleknutí“, svůj obnažený penis „zasunul poškozené do úst“, svědčí o zcela cíleném a záměrně chtěném jednání. Nejvyšší soud proto na rozdíl od námitek obviněného uplatněných v dovolání shledal pro soudy učiněné závěry dostatek podkladů, a to jak ve výroku, tak i v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí, včetně toho, že obviněný jednal úmyslně za podmínek § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

28. Nejvyšší soud ze všech rozvedených důvodů shledal, že výrok o vině přezkoumávaného rozsudku obsahuje dostatečný popis všech okolností významných pro právní závěry významné z hlediska použití právní kvalifikace přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) tr. zákoníku, a jednak i to, že odůvodnění napadených rozhodnutí rovněž obsahují dostatečné vyhodnocení všech skutečností vedoucích k učiněným právním závěrům.

29. Ze všech rozvedených důvodů Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z obsahu dovolání a z příslušného spisu je dostatečně patrné, že napadená rozhodnutí a jim předcházející řízení netrpí dovolatelem vytýkanými vadami, když šlo o námitky sice pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. částečně obsahově podřaditelné, avšak zjevně neopodstatněné, a proto dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.